

บทที่ 2

กฤษี, แนวความคิด และข้อสมมุติฐาน

กฤษีและแนวความคิด

การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวความคิดการลงทุนโดยตรงต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย แนวความคิดที่อธิบาย สาเหตุของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และผลกระทบทางเศรษฐกิจของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เป็นการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ แบบหนึ่ง ซึ่งผู้เป็นเจ้าของเงินทุน จะมีส่วนในการจัดการ การควบคุมกิจการ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีชากาการ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ คือ การที่ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนประกอบกิจการ และมีส่วนเป็นเจ้าของกิจการ^๘ ซึ่งการลงทุนดังกล่าวอาจเป็นการเคลื่อนย้ายเงินทุน ซึ่งเป็นทุนเรือนหุ้น ผู้ประกอบการ เทคโนโลยีชากาการ เครื่องจักร อุปกรณ์ ผู้ชำนาญในการผลิต และผู้บริหาร เป็นต้น^๙ นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอาจเป็นไปได้ถึง 2 ทาง เช่น การที่บริษัทเมริกันออกไปลงทุนโดยตรงในประเทศญี่ปุ่น ในขณะเดียวกันก็มีบริษัทญี่ปุ่นเข้าไปลงทุนโดยตรงในประเทศไทยหรือเมริกา ซึ่งผิดกับการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศแบบอื่น ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับ ความแตกต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ย ซึ่งในการณ์นี้จะมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศไปในทิศทางเดียว คือจากประเทศไทยไปจีนใหญ่หรือเพื่อ ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยต่ำไปยังประเทศใดๆ

^๘ C.P Kindleberger, American Business Abroad : Six Lecture on Direct Investment, (New Haven : Yale University Press, 1966) , PP. 1-2

^๙ John H. Dunning (ed.) International Investment, (Middallex Penguin books Ltd., 1972), P. 11-12

แคลนเงินทุน ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่า แต่การลงทุนโดยตรงแบบสองทางดังกล่าว มักจะเกิดขึ้นระหว่างประเทศพัฒนาแล้ว สำหรับการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศต้องพัฒนาต่อประเทศต้องพัฒนาแล้วมีอยู่น้อยมาก ประเทศพัฒนามักจะมีการลงทุนโดยตรงต่อประเทศต้องพัฒนามากกว่า^{๑๐} สำหรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดให้ผู้ลงทุนตัดสินใจ ออกໄไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ สามารถอธิบายได้โดยทฤษฎีของ Vernon, Hymer, Caves, Penrose, Fayer Weather, Robinson, Dunning, Wells และ Lecraw ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีวัสดุการลินค้าของ Vernon^{๑๑} (Vernon's Product Life Cycle Theory) ทฤษฎีอธิบายสาเหตุของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศว่าเกิดขึ้นจากพัฒนาการของวิธีการผลิต โดยเริ่มแรก สินค้าหิรื้อผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ จะมีการคิดค้นและประดิษฐ์ขึ้นในประเทศไทย ที่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยี มีปัจจัยทุนมาก มีค่าจ้างแรงงานสูง ประชาชนมีรายได้สูง และตลาดภายในประเทศใหญ่ เช่น สหรัฐอเมริกา โดยเริ่มแรก สินค้าใหม่จะผลิตและจำหน่ายภายในประเทศผู้ผลิตก่อน ต่อมาเมื่อมีการขยายตัวของอุปสงค์ ในตลาดต่างประเทศ ผู้ผลิตจะเริ่มส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ โดยจะส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศที่มีระดับรายได้สูงก่อน เช่น ตลาดยุโรป และเมือตลาดขยายตัวมากขึ้น ผู้ผลิตอาจตัดสินใจออกໄไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ถ้าต้นทุนการผลิตในต่างประเทศต่ำกว่าที่จะผลิตในประเทศไทย และส่งออกไปจำหน่ายหรือมีสิ่งจุうใจอื่น ๆ เช่น การมีวัตถุดีบหิรื้อ มีค่าจ้างแรงงานถูกกว่า หรือเพื่อนลึกเลี้ยงการกัดกันการนำเข้าสินค้าจากประเทศไทย หรือเพื่อลดต้นทุนด้านชนส่งและเมือสินค้าเหล่านี้มีจำหน่ายอย่างแพร่หลาย หรือสินค้ามีวิธีการผลิตที่เป็นมาตรฐาน หรือไม่สับซับซ้อนมาก สำหรับสินค้าที่มีขั้นตอนการผลิตที่ต้องใช้แรงงานมาก หรือต้องใช้วัตถุดีบที่อยู่ในประเทศไทยกำลังพัฒนา ผู้ลงทุนในชั้นตอนนี้จะค่านิ่งถึงต้นทุนการผลิตที่ต่ำ เช่น ค่าแรงงานที่ต่ำในประเทศต้องพัฒนา และผลิตส่งออกไปยังประเทศพัฒนา หรือส่งกลับไปจำหน่ายยังประเทศไทยที่ประดิษฐ์สินค้านั้นในตอนเริ่มแรก

^{๑๐} Bo Sodersten, International Economics (London : Macmillan, 1970), P.457.

^{๑๑} Raymond Vernon, International Trade and International Investment in the Product Cycle "Quarterly Journal of Economics, Lxxx (May, 1966)., PP. 190-207

Hymer¹² อธิบายว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นผลสืบเนื่องมาจากการไม่สมมูลรั้นของตลาด กล่าวคือ หากทุกสิ่งทุกอย่างเป็นการแข่งขันที่สมมูลรั้นแล้ว หน่วยผลิตท้องที่จะเป็นผู้ผลิตเสียเงอง เนื่องจากความได้เปรียบในการอุปกรณ์และแหล่งลงทุนตลาด และสามารถใช้ทุน เทคนิค วิชาการ การจัดการ แรงงาน ตลอดจนลิ่งอื่น ๆ ที่ใช้ในการผลิตจากตลาดภายนอกประเทศได้ แต่การที่บริษัทข้ามชาติไปตั้งสาขาในต่างประเทศได้ แสดงว่ามีความได้เปรียบนั้นอย่างหรือหลายอย่าง เมื่อเทียบกับหน่วยผลิตที่มีอยู่แล้วในประเทศไทยที่เข้าไปลงทุน เช่น การมีความรู้ความชำนาญการในการผลิตเป็นพิเศษ มีเงินทุนสูง มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ และมีกระบวนการผลิต ที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบ เหนือกว่าคู่แข่งชนหรือผู้ที่จะเข้ามาเป็นคู่แข่งขันในต่างประเทศ

Caves¹³ อธิบายว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจาก การต้องการขยายกิจการ ทั้งการขยายกิจการในแนวอนและการขยายกิจการในแนวตั้ง สำหรับการขยายกิจการในแนวอนหมายถึง การขยายกิจการเพื่อผลิตสินค้าชนิดเดียวกันหรือในแนวเดียวกันกับที่ผลิตในประเทศไทย แต่อาจมีตรา รูปแบบหรือคุณภาพ แตกต่างกัน ซึ่งสินค้าตั้งกล่าว เดิมบริษัทผู้ผลิตได้เคยส่งสินค้าเข้าไปขายในต่างประเทศอยู่แล้ว และต่อมาระยะนี้ได้ขยายกิจการไปตั้งชั้งต่างประเทศที่เคยส่งสินค้ามานั้น ๆ ส่วนการขยายกิจการในแนวตั้ง หมายถึง การขยายกิจการเพื่อผลิตวัตถุติบ และสินค้าชั้นกลางสำหรับใช้ในกระบวนการผลิตในประเทศไทย ซึ่งการขยายกิจการในกรณีนี้ เพื่อต้องการแสวงหาหรือควบคุมแหล่งวัตถุติบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการผลิตสินค้าของบริษัท ซึ่งเป็นความได้เปรียบของบริษัทอีกอย่างหนึ่งในการมีแหล่งวัตถุติบที่แน่นอน

¹² Stephen H. Hymer, The International Operations of National Firms : A Study of Direct Investment, Doctoral Dissertation, (M.I.T. 1960)

¹³ Richard E. Caves, International Corporations, The Industrial Economics of Foreign Investment. Economics, Vol. 38, 1971, PP. 1-27.

แนวคิดอีกประการหนึ่งคือ การลงทุนโดยหอดูจากต่างประเทศเป็นผลมาจากการเจริญเติบโตของหน่วยผลิต กล่าวคือ หลังจากที่หน่วยผลิตผลลัพธ์สินค้า เพื่อจานหน่ายตลาดภายนอกประเทศแล้ว ต้องมาเมื่อหน่วยผลิตสามารถควบคุมตลาดภายนอกประเทศได้ ก็จะเร่งขยายขอบเขตไปยังต่างประเทศ โดยเริ่มต้นจากการส่งลินค้าออกไปจานหน่ายต่างประเทศ การจัดตั้งแผนกธุรกิจระหว่างประเทศ การตั้งสาขาในต่างประเทศ และ ในที่สุดก็ออกไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ตามทฤษฎีนี้สิ่งที่เน้นมาก คือ การบริหารธุรกิจระหว่างประเทศในด้าน การตลาด การผลิต เทคโนโลยี การเงิน การลงทุน เป็นต้น¹⁴

ทฤษฎีของ Dunning¹⁵ (Dunning's Eclectic Theory) อธิบายว่า การลงทุนโดยตรงต่างประเทศขึ้นกับระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ โดยประเทศต่าง ๆ จะเริ่มจากการมีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจต่ำ การลงทุนภายนอกในประเทศมีน้อย อาจจะเป็นเพราะว่าแรงงานไม่มีฝีมือ สาธารณูปโภคไม่ดี ต้องมาเมื่อเศรษฐกิจเจริญขึ้น มีการปรับปรุง ทางด้านสาธารณูปโภค แรงงานมีการศึกษามากขึ้น จะทำให้มีการลงทุนภายนอกในประเทศมากขึ้น เมื่อมีการลงทุนในประเทศมากขึ้น หน่วยผลิตต่างมีการแข่งขันมากขึ้น ผลตอบแทนการลงทุนภายนอกในประเทศลดลง เพื่อหลักเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ นักลงทุนจะเริ่มออกไปลงทุนโดยตรงในค่างประเทศโดยอาจจะมีเหตุผล เพื่อหาแหล่งแรงงานค่าจ้างต่ำ เพื่อหลักเลี่ยงกำแพงภาษี เพื่อรักษาตลาด หรือเพื่อรักษาระดับกำไรของตนไว้ เป็นต้น ดังนั้นประเทศพัฒนาแล้วย่อมจะออกไปลงทุนโดยตรง ในต่างประเทศ ก่อนประเทศที่มีระดับการพัฒนาต่ำกว่า

¹⁴ E. Penrose, The Theory of the Growth of the Firm, New York, Blackwell, 1959.

John Fayer Weather, International Business Management, Mc Graw-Hill, 1969.

R.D Robinson, International Business Management, Holt, Rinehart and Winston, 1973.

¹⁵ John H. Dunning, "The Eclectic Theory of International Production, International Capital Movement. John Black and John H. Dunning (eds.) (Macmillan Publishers). 1982, PP. 7-17.

สำหรับการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา สามารถอธิบายได้ตามแนวความคิดของ Wells และ Lecraw ดังนี้

Wells¹⁶ อธิบายว่า เมื่อร้อยละเวลาผ่านไปหน่วยผลิตของประเทศไทยเจ้าบ้านซึ่งเป็นประเทศไทยกำลังพัฒนาจะเริ่มผลิตสินค้าที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสินค้าที่เคยนำเข้ามาโดยใช้เทคโนโลยีที่ปรับปรุงหรือดัดแปลงมาจากเทคโนโลยีของกลุ่มประเทศพัฒนา ให้เหมาะสมกับประเทศไทยกำลังพัฒนา กล่าวคือ ปรับปรุงขนาดการผลิตจากการผลิตขนาดใหญ่ และใช้เทคโนโลยีในระดับสูงของกลุ่มประเทศพัฒนาให้มีขนาดการผลิตขนาดเล็กและใช้เทคโนโลยีในระดับต่ำกว่า ซึ่งเหมาะสมกับขนาดของตลาดของประเทศไทยกำลังพัฒนา ซึ่งมีขนาดเล็กและในการปรับปรุงด้านเทคโนโลยี หน่วยผลิตของประเทศไทยกำลังพัฒนา อาจปรับปรุงการใช้เครื่องจักร และอุปกรณ์ ให้สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ได้หลายชนิด หรือปรับปรุงการใช้วัสดุดิบเพื่อให้สามารถใช้วัสดุดิบที่หลายอย่าง หรืออาจมีการปรับปรุง การใช้แรงงานเพื่อกดแทบปั๊ยกัน ทั้งนี้ เพราะว่าประเทศไทยกำลังพัฒนามีปัจจัยแรงงานมาก ต่อมาเมื่อหน่วยผลิตเหล่านั้นมีความชำนาญการในการผลิตมากขึ้นและผลิตเพียงพอ เพื่อจำหน่ายภายในประเทศไทยแล้ว หน่วยผลิตเหล่านั้นก็จะเริ่มขยายตลาดไปยังต่างประเทศ โดยเริ่มแรกเป็นการส่งออกไปจานวนยังคงต่างประเทศและต่อมา ก็ออกไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ

นอกจากนี้เหตุผลหนึ่งที่สำคัญ ที่ทำให้นักลงทุนจากกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาออกไปลงทุนโดยตรงต่างประเทศ แทนที่จะขายความรู้ ความชำนาญการในด้านการผลิต ขายเครื่องจักร หรือให้เช่าสิทธิบัตร ทั้งนี้ เพราะว่าหน่วยผลิตของกลุ่มประเทศไทยกำลังพัฒนามักจะไม่ค่อยมีชื่อเสียง หรือไม่ค่อยมีครุภัณฑ์ทางนิคการผลิต เนื่องจากเครื่องจักรและอุปกรณ์ของกลุ่มประเทศไทยกำลังพัฒนา มักจะไม่ได้มาตรฐานสากล แต่ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตก็ไม่ได้เป็นชื่อที่มีชื่อเสียง หรือรู้จักกันโดยแพร่หลายจึงยากต่อการที่จะขายสิทธิบัตร¹⁷

¹⁶ Louise T. Wells,Jr., "The Internationalization of Firms from Developing Countries" in Multinational from Small Countries. Tamir Agmon and C.P. Kindler (Ed) (Cambridge : The M.I.T. Press), 1979, P. 133-153.

¹⁷ Wells, "Foreign Investors from the Third World", op.cit., P. 30

Lecraw¹⁸ อธิบายว่า การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของประเทศไทยกำลังพัฒนาส่วนใหญ่จะเป็นการเข้าไปลงทุนโดยตรงในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจต่ำ และแม้ว่าจะมีการออกไปลงทุนโดยตรง ในประเทศไทยพัฒนา แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการเข้าไปลงทุน ในกิจกรรมการทั้งนี้ เพราะว่าหน่วยผลิตของประเทศไทยกำลังพัฒนาไม่มีความชำนาญ หรือประสบการณ์ในด้านการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง ใช้ปัจจัยทุนสูงและ การผลิตขนาดใหญ่ซึ่งเหมาะสมกับประเทศไทยพัฒนา และได้ขยายไปแล้ว หน่วยผลิตของประเทศไทยกำลังพัฒนาจะไม่ผลิตสินค้าใหม่ แต่จะผลิตสินค้าที่มีการผลิตอยู่แล้ว โดยใช้เทคโนโลยี ค่อนข้างเก่า และใช้แรงงานมาก

สำหรับสาเหตุที่ทำให้นักลงทุนกลุ่มประเทศไทยพัฒนา ออกไปลงทุนโดยตรงต่างประเทศอาจแตกต่างจากสาเหตุที่ทำให้นักลงทุนกลุ่มประเทศไทยกำลังพัฒนา ออกไปลงทุนโดยตรงต่างประเทศ กล่าวคือ สาเหตุที่ทำให้นักลงทุนกลุ่มประเทศไทยพัฒนาออกไปลงทุนโดยตรงต่างประเทศที่สำคัญได้แก่ การออกไปลงทุนต่างประเทศเพื่อป้องกันการสูญเสียตลาด¹⁹ กล่าวคือ ในกรณีที่ต่างประเทศมีการตั้งถิ่นฐานหรือการจำกัดการนำเข้า ลดภาษีอื่น ๆ บริษัทที่เคยส่งสินค้ามาขายก็ไม่อาจขายสินค้าได้ในปริมาณเท่าเดิม ในกรณี เช่นนับริษัทอาจออกไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศที่มีนโยบายคุ้มกันตั้งกล่าว เพื่อคุ้มครอง หรือรักษาตลาดของตนเองไว้ เพื่อรักษาฐานะทางการตลาดของตนเองไว้ ทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ กล่าวคือ ในกรณีที่โครงสร้างของตลาดเป็นแบบตลาดผู้แบ่งขันน้อยราย บริษัทจะหันไปขยายตลาดของตนในต่างประเทศ แทนที่จะขยายตลาดในประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดปฏิริยาตอบโต้ของบริษัทอื่น ๆ²⁰ เพื่อหลีกเลี่ยง

จัดทำโดยนักศึกษาด้วยเครื่องใหม่

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

¹⁸ Donald J. Lecraw. "Direct Investment by Firms from Less Developed Countries" in Oxford Business Paper Vol.29, No.3 (Nov.1977). P. 446.

¹⁹ Kindleberger. Op.cit.. P. 26.

²⁰ B.Balassa. "American Direct Investment in the Common Market", Banca Nazionale del Lavoro Quarterly Review.

ก้าแพงภาซี หรือ การจ่ากัดการนำเข้าของประเทศที่เข้าไปลงทุน เพื่อได้รับประโยชน์จากสิทธิ์ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศผู้รับการลงทุนเสนอให้ สามารถใช้ทรัพยากรในประเทศที่เข้าไปลงทุนได้สุดรวมกัน และประโยชน์จากค่าแรงงานที่ถูกกว่า

นอกจากนี้การมีส่วนร่วมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนภายใต้กฎหมายในประเทศไทย เช่นการเพิ่มขึ้นของราคาวัสดุดิน ค่าจ้าง แรงงาน และการมีปริมาณการผลิตเกินความต้องการในประเทศไทย จะมีผลทำให้ผู้ลงทุนออกไประบลังทุนโดยตรงในต่างประเทศที่มีส่วนร่วมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน เช่น การมีวัสดุดินหรือมีปัจจัยอื่น ๆ หรือตลาดมีความต้องการสินค้าที่ตนผลิต²¹

ส่วนสาเหตุที่ทำให้นักลงทุนกลุ่มประเทศไทยก้าวสั้นพัฒนาออกไประบลังทุน โดยตรงในต่างประเทศที่สำคัญได้แก่ การหลีกเลี่ยงการจ่ากัดหรือกีดกันการนำเข้าสินค้าจากประเทศไทยในรูปแบบต่าง ๆ เช่นเมื่อมีการกีดกันการส่งออกสิ่งทอจากห้อง Kong หน่วยผลิตของห้อง Kong จึงออกไประบลังทุนโดยตรงในประเทศไทยอีกด้วย เพื่อรักษาตลาดเดิมซึ่งเคยส่งออกไประบลังทุนน้ำยา นอกจากนี้การเพิ่มขึ้นของค่าเช่าหรือราคาที่ดินและค่าจ้างแรงงานในประเทศไทย ทำให้ผู้ลงทุนโดยตรงต่างประเทศไทยในประเทศไทยก้าวสั้นพัฒนาที่มีระดับค่าเช่าหรือค่าจ้างต่ำกว่า เช่น การเพิ่มขึ้นของค่าเช่า และค่าจ้างแรงงานในประเทศไทยห้อง Kong และสิงคโปร์ ทำให้ผู้ลงทุนจากประเทศไทยเหล่านี้ออกไประบลังทุนโดยตรงในต่างประเทศ²² เพื่อย้ายกิจการผลิต เพื่อส่งออก เช่น เมื่อมีการกีดกันการส่งออกของสินค้า จำกกลุ่มประเทศไทยก้าวสั้นพัฒนาไปยังประเทศไทยพัฒนา ก็มีการแข่งขันกันมากขึ้น ในการส่งออกไประบลังทุนต่างประเทศ ผู้ส่งออกชาวเกาหลีจึงออกไประบลังทุนในต่างประเทศ หรือออกไประบลังทุนโดยตรงในต่างประเทศ²³

²¹ David J.C. Forsyth, U.S. Investment in Scotland

(New York : Praeger), 1975, P. 217.

²² Edward K.Y. Chen, "Hong Kong Multinationals in Asia : Characteristics and Objectives" in Multinational from Developing Countries, op.cit., P. 94-96.

²³ Sung-Hwan Jo, "Overseas Investment by South Korean Firms : Direction and Pattern" Op.cit., P.63.

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เพื่อต้องการกระจายความเสี่ยง²⁴ ทั้งนี้ เพราะว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศกำลังพัฒนาโดยทั่วไปแล้วมีความไม่แน่นอนสูง หน่วยผลิตของประเทศกำลังพัฒนาจึงออกໄไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ เพื่อกระจายความเสี่ยงและเพื่อความอยู่รอดของบริษัท

การตัดสินใจออกໄไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ สิ่งแรกล้วนมหันด้านเศรษฐกิจทั้งของประเทศไทยผู้ลงทุนและประเทศไทยผู้รับการลงทุนแล้ว ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การพิจารณาเรื่องทุนกับนักลงทุนท้องถิ่นในประเทศที่เข้าໄไปลงทุน โดยปกตินักลงทุนต่างชาติมักจะไม่ยอมร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น ด้วยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทข้ามชาติจากกลุ่มประเทศไทยพัฒนา ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยผลิตต่างชาติมีความได้เปรียบผูกขาดในด้านเทคนิคการผลิต การจัดการ และการเข้าถึงตลาดทุน ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น เพราะหากร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่นแล้ว บริษัทจะต้องแบ่งผลกำไรหรือเงินปันผลส่วนหนึ่งให้แก่นักลงทุนท้องถิ่น นอกจากนี้อาจเกิดความไม่สงบภายในตัวนการควบคุมภาระด้วย²⁵ แต่อีกทั้งไร้ความสามารถนักลงทุนต่างชาติ อาจตัดสินใจร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่นด้วยเหตุผล เพื่อที่จะใช้ทรัพยากรถอยในประเทศไทยที่เข้าໄไปลงทุน หรือการแนะนำสินค้าใหม่แก่ตลาด ในกรณีที่สินค้ามีนัยยังไม่เป็นที่คุ้นเคยกับชีวิตประจำวัน จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือ จากผู้ร่วมทุนท้องถิ่นเกี่ยวกับการพัฒนาตลาด²⁶

สำหรับนักลงทุนกลุ่มประเทศไทยกำลังพัฒนาปรากฏว่า ได้ทั่วไปแล้วนักลงทุนกลุ่มประเทศไทยกำลังพัฒนา มักจะร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่นแทนที่จะเลือหันทึ่งหมัด ด้วยเหตุผลว่า เพื่อที่จะได้ประโยชน์จากนักลงทุนท้องถิ่น ในด้านเงินทุน ความรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศไทยเจ้าบ้าน²⁷

คิชสิกธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

A Digital Right Reserved

²⁴ Lecraw, Op.cit., P. 443-447.

²⁵ Kindleberger,op.cit., P. 27-29.

²⁶ J.M. Stopford and L.T. Wells JR. Managing the Multinational Enterprise (New York: Basic Books, 1972), PP. 160-164.

²⁷ Lecraw, op.cit., P. 448.

สมมติฐานของการวิจัย

H_1 : ลักษณะการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ แตกต่างกัน ด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. ประเภทของอุตสาหกรรม
2. เขตอุตสาหกรรม
3. ขนาดเงินทุนจดทะเบียน
4. จำนวนแรงงานและขนาดอุตสาหกรรม
5. ข้อดีข่ายเฉลี่ยต่อปี
6. ผลลัพธ์ของสินค้า
7. การขอรับการส่งเสริมการลงทุน
8. การร่วมทุน

ตัวแปรเหตุ : 1. ประเภทของอุตสาหกรรม

2. เขตอุตสาหกรรม
3. ขนาดเงินทุนจดทะเบียน
4. จำนวนแรงงานและขนาดอุตสาหกรรม
5. ข้อดีข่ายเฉลี่ยต่อปี
6. ผลลัพธ์ของสินค้า
7. การขอรับการส่งเสริมการลงทุน
8. การร่วมทุน

ตัวแปรผล : ลักษณะการลงทุนในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือของนักลงทุนต่างชาติ

H_2 : มีรัฐกิจมีผลต่อการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ แตกต่างกัน ด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

1. พลศوبแกนจากกากการลงทุน
2. ปัจจัยภายนอกประเทศไทย
3. ปัจจัยภายในประเทศไทยของนักลงทุนต่างชาติ

ตัวแปรเหตุ : 1. พลศوبแกนจากกากการลงทุน

2. ปัจจัยภายนอกประเทศไทย
3. ปัจจัยภายในประเทศไทยของนักลงทุนต่างชาติ

ตัวแปรผล : มีรัฐกิจมีผลต่อการลงทุนในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือของนักลงทุนต่างชาติ

H.^๓ : ปัญหาของนักลงทุนต่างชาติที่เกิดขึ้นก่อนและหลัง เปิดดำเนินกิจการ ในเขตนิคม อุตสาหกรรมภาคเหนือ แตกต่างกัน

ตัวแปรเหตุ : การลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

ตัวแปรผล : ปัญหาของนักลงทุนต่างชาติที่เกิดขึ้นก่อนและหลัง เปิดดำเนินกิจการ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

นิยามศัพท์ของตัวบ่งชี้ในห้องสมมติฐาน

การลงทุน หมายถึง การนำเงินทุน (Capital) หรือ เงิน (Money) มาจัดการโดยหวังที่จะมีรายได้หรือกำไรจากการจัดการนั้น^{๒๘} แต่ถ้ามองในทางเศรษฐศาสตร์ จะมีความหมายว่าเป็นการร่วมกันระหว่างบุคคลผู้ลงทุน (Investor) นำเงินทุน (Capital) ในการประกอบธุรกิจ (Enterprise) หรือกิจกรรมทางธุรกิจ (Business Activity) เพื่อแสวงหากำไร^{๒๙}

โดยทั่วไปจะแบ่งการลงทุนออกเป็น 2 ประเภท คือ^{๓๐}

1. การลงทุนทางด้านทรัพย์สิน (Portfolio Investment) ซึ่งจะพิจารณาถึง หลักทรัพย์ที่กล่าวมาเป็นสื่อกลางของการลงทุน การเปลี่ยนมือในการเป็นเจ้าของกุญแจ หรือการซื้อขายหลักทรัพย์เหล่านี้ในตลาดหุ้นเรียกว่า Security Capitalism ได้ยังตั้งอยู่บนหลักการ Private Ownership of Capital

2. การลงทุนโดยตรง (Direct Investment) ได้แก่ การลงทุนในด้าน โรงงาน ที่ดิน สินค้าทุน และสินค้าคงเหลือ เป็นการดำเนินการประกอบการด้าน อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การชุดทางการท่องเที่ยวและบริการ เป็นต้น

^{๒๘} Black's Law Dictionary (4ed), ULA 1951, P.460

^{๒๙} H. Walker, "Treaties for the encouragement and protection of Foreign Investment Present United State Practise" The American Journal of Comparative Law, Vol. 5, 2965, P.232.

^{๓๐} พยัคฆ์ ไชยแสงสุขกุล, กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุน, กรุงเทพ : สำนักพิมพ์นิติธรรมกาว, 2532

การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาถึงการลงทุนในความหมายที่สอง คือ การลงทุนโดยตรง เท่านั้น ไม่ลักษณะการลงทุน ในที่นี่เราระบุศึกษาถึง

1. ประเภทของอุตสาหกรรม
2. เชตอุตสาหกรรม
3. ขนาดเงินทุนจดทะเบียน
4. ข้อดีข่ายเฉลี่ยต่อปี
5. ตลาดของสินค้า พิจารณาถึงสินค้าที่ผลิตว่า มีการซื้อขายอย่างไรในประเทศไทย หรือส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ
6. การขอรับการส่งเสริมการลงทุน จากคณะกรรมการการส่งเสริมการลงทุน
7. การร่วมทุน

นักลงทุนต่างชาติ หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งมีได้ถือสัญชาติไทย และได้นำเงินทุน (Capital) หรือ เงิน (Money) เข้ามาในประเทศไทย เพื่อลงทุนในด้านธุรกิจ ที่ดิน สินค้าทุก แหล่งสินค้าคงเหลือ โดยหวังที่จะมีรายได้ หรือกำไรจากการลงทุนนั้น

นิคมอุตสาหกรรม คือ เชตพื้นที่ดินซึ่งจัดสรราไว้สำหรับโรงงานอุตสาหกรรม เข้าไปอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสัดส่วน ได้ให้เชตพื้นที่ดินตั้งกล่าวประกอบด้วย สิ่งอุปกรณ์ ความสะอาด สาธารณูปโภคครบครัน เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ทางขับด้วยเสียงส่วนกลาง ระบบป้องกันไฟไหม้ ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ นอกจากนี้จากนี้ยังประกอบด้วย บริการอื่น ๆ ที่จำเป็นอีก เช่น ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ธนาคาร ศูนย์การค้า ที่พักอาศัยสำหรับคนงาน สถานีบริการน้ำมัน เป็นต้น³¹

นิคมอุตสาหกรรม ตามความหมายของ พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ให้ไว้ ณ วันที่ 22 มีนาคม ปี 2522 ในมาตราที่ 4 พระราชบัญญัตินี้ ความว่า

³¹ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย . นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ.

2530 หน้า 2

³² พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ปี 2522 .

ราชกิจจานุเบกษา 96 (26 มีนาคม 2522), หน้า 11

"นิคมอุตสาหกรรม หมายความว่า เขตอุตสาหกรรมที่ไว้ป่าหรือเขตอุตสาหกรรมส่งออก

1. เขตอุตสาหกรรมที่ไว้ป่า คือ เขตพื้นที่ดิน ซึ่งกำหนดไว้สำหรับ การประกอบอุตสาหกรรม และกิจการอื่น ที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่อง กับการประกอบอุตสาหกรรม

2. เขตอุตสาหกรรมส่งออก คือ เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมและกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรม เพื่อส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

โดยในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ มีนโยบายที่จะให้สิทธิประโยชน์พิเศษ สำหรับผู้ประกอบอุตสาหกรรม ในเขตอุตสาหกรรมส่งออกมากกว่าในเขตอุตสาหกรรมที่ไว้ป่า เพื่อเป็นมาตรการในการดึงดูดให้นักลงทุนผลิตสินค้าเพื่อส่งออกมากขึ้น (รายละเอียดได้อธิบายไว้ในภาคผนวก)

นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ตั้งอยู่บนทิวทัศน์หลังหมาดใหญ่ เลข 11 หลักกิโลเมตรที่ 69-70 (ช่วงลำปาง-เชียงใหม่) ตำบลมะเขือแขกและตำบลบ้านกลาง อ่าเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ห่างจากจังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ 22 กิโลเมตร สามารถบินนานาชาติจังหวัดเชียงใหม่ประมาณ 27 กิโลเมตร และจังหวัดลำพูน 9 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,780 ไร่ ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ได้ใช้เงินทุนทั้งสิ้นประมาณ 358 ล้านบาทมีวัสดุประสงค์ เพื่อสนองนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ซึ่งกำหนดให้มีการกระจาย การพัฒนาอุตสาหกรรมออกไปสู่ภูมิภาคต่างๆ และเพื่อให้สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ซึ่งเน้นให้มีการพัฒนาเมืองหลัก และเมืองรองของภาคต่างๆ

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน^{๓๓} ในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาถึงปัจจัยที่นักลงทุนจากต่างชาติพิจารณาประกอบการตัดสินใจลงทุน ซึ่งมีทั้งปัจจัยภายในประเทศที่จะเข้าไปลงทุน และปัจจัยภายนอกที่จะเข้ามาลงทุน เช่น ตลาดดัชนีหุ้นของค่าเงิน, อัตราค่าจ้างแรงงานอยู่ในระดับสูง, บรรยายกาศการลงทุนในประเทศไทยเอื้ออำนวยตัวได้

^{๓๓} มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช, สาขาวิชาการจัดการ, การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ เล่ม 1, หนา 220-222.

อีกผลลัพธ์ รัฐบาลสนับสนุนให้ธุรกิจออกໄไปลงทุนในต่างประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงระเบียบและกฎหมายการควบคุมสภาคูดล้อມภายในประเทศ และนโยบายกำแพงภาษีและการจำกัดความต้าสินค้าเข้าในประเทศไทยพัฒนา เป็นต้น

2. ปัจจัยภายในประเทศไทย เช่น บรรยายกาศทางเศรษฐกิจ การลงทุน การเมือง และสภาพแวดล้อมที่ว่าไปของประเทศไทย โดยแยกพิจารณาได้ดังนี้

2.1 ด้านเศรษฐกิจ พิจารณาถึง อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ, เสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ, ภาวะดุลย์การชำระเงิน, ค่าเงิน, ภาวะเงินเพื่อ เป็นต้น

2.2 ความพร้อมและบรรยายกาศการลงทุนของประเทศไทยผู้รับทุน พิจารณาถึง ความสามารถในการรับเทคโนโลยีของประเทศไทยผู้รับทุน, ความพร้อมและพอเพียงของปัจจัยโครงสร้างขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจ, ความพร้อมของอุตสาหกรรมที่จะสนับสนุน ลินค้าประกอบที่จำเป็น (Supportive Industries) ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งวัสดุคิม หรือ กัมพยากรธรรมชาติ ตลอดจน มาตรการส่งเสริมการลงทุนลิเกภิประโยชน์และสิ่งจุうใจอื่น ๆ ความสามารถในการส่งคืนทุนและกำไรที่ได้รับจากการลงทุน พิจารณาดูความสะดวกและ ความเชื่อมงวด ว่ามีกฎหมายอย่างไร

2.3 บรรยายกาศทางการเมืองของประเทศไทย พิจารณาถึงลักษณะการปกครอง เสถียรภาพของรัฐบาล, ความสามารถของรัฐบาลในการบริหารประเทศไทย และสัมพันธภาพ ของประเทศไทยผู้ลงทุนและประเทศไทย

2.4 ทัศนคติของประชาชนในประเทศไทย ที่มีต่อชาวต่างประเทศ

3. ผลกระทบจาก การลงทุน พิจารณาเปรียบเทียบ ระหว่างการลงทุนในประเทศไทย และการไปลงทุนในต่างประเทศ

ปัญหาในการลงทุน หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคขัดขวาง ไม่ให้เกิด การลงทุน หรือทำให้การลงทุนล่าช้า

โดยในกรณีศึกษาครั้งนี้จะศึกษา ปัญหาในการลงทุนของกลุ่มต่างชาติ ในประเทศนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือใน 2 ลักษณะ คือ

1. ปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนเปิดดำเนินกิจการ เช่น การขาดผู้ร่วมทุน ขาดแหล่งเงินทุน ความล่าช้าของระบบราชการ ฯลฯ

2. ปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากเริ่มดำเนินกิจการ เช่น การขาดแคลนแรงงาน การขาดแคลนสาธารณูปการ วัสดุคิมด้อยคุณภาพ ฯลฯ

ทบทวนวรรณกรรม

J.C. Ingram (1971)³⁴ ศึกษาถึง การลงทุนโดยต่างประเทศในไทย พบราก่อนสังคมโลกครั้งที่สอง ต่างประเทศส่วนใหญ่ เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ โดดเด่นเฉพาะอย่างยิ่ง เมืองแร่ดีบุก และอุตสาหกรรมผลิต ผลิตภัณฑ์ไม้สัก ไม้เช่าติ้วและรากที่เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ดีบุก คือ ออสเตอร์เลีย เข้ามาลงทุนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2450 นอกจากนี้ยังมีนักลงทุนชาติอื่น ๆ ที่เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมนี้ คือ อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ และฝรั่งเศส

แล้ว Dilokvidhyarat (1983)³⁵ ศึกษาพบว่า บริษัทตัวแทนการค้าต่างประเทศ ในไทย ก่อนสังคมโลกครั้งที่สองที่มีบทบาทมาก เป็นของประเทศไทยและญี่ปุ่น สำคัญเฉพาะอย่างยิ่งประเทศอังกฤษ ส่วนในช่วงสังคมโลกครั้งที่สอง ประเทศทางญี่ปุ่น ต้องประสบภัยความเสียหายจากการสังคม ทำให้สหราชอาณาจักร เริ่มเข้าสู่สังคมโลกในภายหลัง มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างรวดเร็ว เข้ามายแทนที่บริษัทการค้าที่มีอยู่เดิม ในรูปของบริษัทช้ามชาติขนาดใหญ่ ล่า后续 ประเทศไทยเองก็มีการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำประปา ถนนหนทาง เพื่อที่จะให้เป็นฐานรองรับภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทย และมีนโยบายซึ่งอนุญาติ ให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนโดยการเสนอสิทธิ์เชิงต่าง ๆ ให้ นอกจากสหราชอาณาจักรแล้ว ญี่ปุ่น เป็นอีกชาติหนึ่งที่มีบทบาทมาก ในการเข้ามาลงทุนโดยตรงในประเทศไทย

³⁴ J.C. Ingram. "Economic Change in Thailand 1850-1970"

(Stanford University Press 1971). pp. 98-111.

³⁵ Lae Dilokvidhyarat. "Development of Transnational Corporations in Thailand" Paper Presented at the Conference on Transnational Corporations in Economic Development : A Comparative Study of Experiences between Japan and Thailand, Held by Faculty of Economics, Chulalongkorn University at Hotel Pattaya Palace, Pattaya, Thailand, 2-4 December, 1983.

สมศักดิ์ แต้มบุญเลิศชัย (1975)^{๒๙} ได้ศึกษาถึง การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภาคอุตสาหกรรมไทย ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจำนวน 107 แห่ง ในปี 2514 พบร่วมกับ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ได้มีส่วนช่วยให้เกิดอุตสาหกรรมการผลิตใหม่ ๆ หลายประเภท ซึ่งไม่สามารถจะมีได้ด้วยการดำเนินการโดยผู้ลงทุนไทยเพียงลำพังแต่ฝ่ายเดียว เนื่องจากขาดความรู้ ความชำนาญการ ในด้านเทคโนโลยีการผลิต และเงินทุน เช่น อุตสาหกรรมการผลิต สิ่งทอ เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เคมี รถยนต์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า และชาติที่เข้ามาลงทุนมากคือ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น

เมื่อพิจารณาขนาดของกิจกรรมพบว่า ในแบบทุกอุตสาหกรรม หน่วยผลิตของต่างชาติมีขนาดใหญ่กว่าหน่วยผลิตท้องถิ่น เมื่อพิจารณาในด้านทรัพย์สิน ข้อดีของและจำนวนคนงาน อย่างไรก็ตามยังมีบางอุตสาหกรรมที่หน่วยผลิตของไทย มีขนาดของกิจการใหญ่กว่าหน่วยผลิตของต่างชาติ เมื่อพิจารณาตามขนาดการจ้างงาน เช่น อุตสาหกรรมผลิตผลิตภัณฑ์ไม้ และการทำเหมืองแร่โลหะ

สำหรับลักษณะการถือหุ้นของต่างชาติประกอบว่า อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนส่วนใหญ่ เป็นการลงทุนร่วมระหว่างผู้ลงทุนไทยกับต่างชาติ โดยนักลงทุนไทยถือหุ้นใหญ่และนักลงทุนต่างชาติถือหุ้นเป็นส่วนน้อย หรือถือหุ้นต่ำกว่าร้อยละห้าสิบของทุนจดทะเบียน แต่ก็มีไม่ได้หมายความว่า ความเป็นเจ้าของและอำนาจการตัดสินใจจะเป็นของคนไทยทั้งนั้นเนื่องจากว่าลักษณะการถือหุ้นของคนไทยมีภาระการกระจายเป็นรายย่อย ๆ มากมาก ในขณะที่นักลงทุนต่างชาติมีภาระทางกฎหมายมากกว่า อีกทั้งการดำเนินงานของบริษัทมีภาระต้องอาศัย เทคโนโลยีความรู้ และแหล่งเงินทุนจากผู้ร่วมลงทุนชาวต่างประเทศ และผู้บริหารระดับสูงมีภาระเป็นผู้ร่วมทุนชาวต่างประเทศ ส่วนรับสานเทศที่ผู้ร่วมทุนต่างชาติ ร่วมทุนกับผู้ลงทุนชาวไทยที่สำคัญ ได้แก่ ทัศนคติของรัฐบาลไทยที่ต้องการให้มีการลงทุนร่วมระหว่างนักลงทุนไทยกับนักลงทุนต่างชาติ โดยหวังว่าการร่วมทุนกับต่างชาติ จะก่อให้เกิด

^{๒๙} Somsak Tambunlertchai "Foreign Direct Investment in Thailand's Manufacturing Industries", Phd. Dissertation, Duke University, 1975.

ประวัติชน์ในด้านการถ่ายทอดทักษะและความรู้ใหม่ ๆ สำหรับนักลงทุนต่างชาติร่วมทุนกับนักลงทุนไทยก็เพื่อได้ประโยชน์จากนักลงทุนไทยในด้านความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับตลาดภายในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีผลต่อไปในแง่ของการบริหารแรงงานสัมพันธ์ ความคุ้นเคยกับช้าราชการที่มีบวกมากเท่าข้ออ้างถึงการดำเนินงานของกิจการลงทุนนั้น ๆ อีกทั้งยังเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีในสายตาของประชาชนชาวไทยอีกด้วย

วิวัฒน์ชัย อัตถากร (2517)^{๓๗} ได้ศึกษาถึง บทบาทของการลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทยพบว่า ลักษณะการเข้ามาลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ในภาคอุตสาหกรรมของไทยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนเพื่อผลิตทดแทนการนำเข้า สำหรับปัจจัยที่ทำให้ญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนในประเทศไทยที่สำคัญคือ การเข้ามาสร้างและขยายตลาด ทั้งนี้เนื่องจากสินค้าจากญี่ปุ่นได้รับความนิยมและจำหน่ายได้ดีในประเทศไทย ทำให้ผู้ผลิตชาวญี่ปุ่นมีความมั่นใจว่า จะได้รับผลตอบแทนสูงจากการลงทุนตั้งโรงงาน เพื่อขยายกิจการผลิต และจำหน่ายในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญของลงทุน คือ ค่าจ้างแรงงานถูก บรรยายกาศการลงทุน โดยทั่วไปปีพอล้มควร และสิทธิพิเศษที่รัฐบาลไทยเสนอให้

กรณี กฎหมายพัฒนา (2521)^{๓๘} ได้ศึกษาถึง ธุรกิจร่วมทุนในประเทศไทยเฉพาะกรณี ธุรกิจร่วมทุนญี่ปุ่น-ไทย โดยอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนจากต่างประเทศโดยทั่วไป จำกัดคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ธนาคารแห่งประเทศไทยและแหล่งอื่น ๆ และการสำรวจของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมในปี 2517-2518 ผลการศึกษาพบว่า การลงทุนของญี่ปุ่นที่ร่วมทุนกับคนไทย ได้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2517 โดยการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอมีมากที่สุดทั้งในด้านของจำนวนกิจการ, สินทรัพย์, ทุนจดทะเบียนและคนงาน เมื่อเปรียบเทียบ กับกิจกรรมอื่น ๆ ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาลักษณะการถือหุ้นของต่างชาติ ปรากฏว่า นักลงทุนญี่ปุ่นส่วนใหญ่ ถือหุ้นระหว่างร้อยละ 30.0-49.9

^{๓๗} วิวัฒน์ชัย อัตถากร, บทบาทของการลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทย.

เอกสารเดียนส์เตอร์. กรุงเทพมหานคร, 2517, หน้า 12-15

^{๓๘} กรณี กฎหมายพัฒนา, ธุรกิจร่วมทุนในประเทศไทย (ศึกษาเฉพาะกรณีธุรกิจร่วมทุนญี่ปุ่น-ไทย) คอมมิชชันส์แลนด์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2521

ของทุนจดทะเบียน สำหรับปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการลงทุนโดยตรงต่างประเทศซึ่งอยู่กับประเทศไทยอุดสาหกรรมที่เข้ามาลงทุน กล่าวคือ อุดสาหกรรมประเกตภาคฯ มูลเหตุจึงใจสำคัญคือ การได้รับสิทธิ์เดช การเข้าถึงตลาดที่กำลังขยายตัวและการมีค่าจ้างแรงงานต่ำ อุดสาหกรรมล้วงทอง มูลเหตุจึงใจสำคัญคือ การได้รับสิทธิ์เดช การเข้าถึงตลาดที่กำลังขยายตัว และการมีค่าจ้างแรงงานต่ำ อุดสาหกรรมเคมีและยา มูลเหตุจึงใจสำคัญ คือ การแข่งขันกับผู้ผลิตอุดสาหกรรมเดียวกัน และการได้รับสิทธิ์เดช อุดสาหกรรมโลหะ มูลเหตุจึงใจสำคัญคือ การเข้าถึงตลาดที่กำลังขยายตัว อุดสาหกรรมเครื่องยนต์และส่วนประกอบยานยนต์ มูลเหตุจึงใจสำคัญคือ การเข้าถึงตลาด การได้รับสิทธิ์เดช การมีค่าจ้างแรงงานต่ำ และเพื่อหลักเลี่ยงกำแพงภาษี หรือการจำกัดการนำเข้า อุดสาหกรรมเกษตร, เมืองแร่และกระดาษ มูลเหตุจึงใจสำคัญคือ การใช้ทรัพยากรหรือวัสดุดีบภายในประเทศ

บุลชีพ ชินวรรณโนน และสมศักดิ์ แต้มบุญเลิศชัย (2526)^{๓๐} ได้ศึกษาถึงการลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทยและแนวโน้มในทศวรรษ 1980 พบว่า ประเทศไทยได้รับการลงทุนจากญี่ปุ่น้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน (เพียง 5.6 เปอร์เซนต์ของการลงทุนญี่ปุ่นในกลุ่มประเทศไทยอาเซียน) และการลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทย ส่วนใหญ่อยู่ในภาคอุดสาหกรรม ด้วยญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมาแต่การเพิ่มขึ้นของการลงทุนจากญี่ปุ่นในประเทศไทยก็ยังน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการเพิ่มของ การลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทยกลุ่มอาเซียนอื่นๆ ในปี พ.ศ. 2515 ประเทศไทยมีการลงทุนจากญี่ปุ่นมากเป็นอันดับสอง รองจากประเทศไทยอินโดนีเซีย แต่ก็ลังจากนั้นเป็นต้นมา อัตราการเพิ่มของ การลงทุนญี่ปุ่น ในประเทศไทยกลุ่มอาเซียน อยู่ในอัตราที่สูงมาก และประเทศไทยกลับกลายเป็นประเทศไทยที่ได้รับการลงทุนจากญี่ปุ่นน้อยที่สุดในกลุ่มอาเซียน ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งเนื่องจากการลงทุนขนาดใหญ่ของญี่ปุ่นในประเทศไทยอินโดนีเซีย

^{๓๐} บุลชีพ ชินวรรณโนน และสมศักดิ์ แต้มบุญเลิศชัย "การลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทยและแนวโน้มในทศวรรษ 1980" บัญฑิต สรquivik (บรรณาธิการ) ความสัมพันธ์ไทยญี่ปุ่นฉบับปี หลังการต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น. สถาบันญี่ปุ่นศึกษา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2526

และประเทศไทยเป็นส์ เพื่อการพัฒนาพัสดุงานและทรัพยากรัฐธรรมชาติ และการเพิ่มของความสนใจต่อการลงทุน ในประเทศไทยเป็นค์ไปร์และมาเลเซียในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา สำหรับอุตสาหกรรมที่ญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนในประเทศไทยที่สำคัญ เช่น อุตสาหกรรมห้องพื้น เคมีภัณฑ์อาหารและเครื่องใช้ไฟฟ้า สำหรับมูลเหตุจะใจต่อการลงทุนที่สำคัญ คือ เพื่อเข้าถึงตลาดลินค้าอุตสาหกรรมที่กำลังขยายตัว เพื่อที่จะได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากลูกค้าที่ประเทศเจ้าบ้านเสนอให้ เพื่อหลักเลี่ยงการกัดกันทางภาษี หรือการจำกัดการนำเข้าในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อตอบโต้กับคู่แข่งการผลิตรายอื่นที่เข้าไปลงทุน และเพื่อหาประโยชน์การมีค่าจ้างที่ดูดกันว่า

สำหรับสภาพของประเทศไทยเจ้าบ้านนั้น นักลงทุนญี่ปุ่นในประเทศไทย ให้ความสำคัญอย่างมากในเรื่องเสถียรภาพทางการเมือง นโยบายที่แน่นอนเกี่ยวกับการลงทุนจากต่างประเทศ สภาพแรงงานสัมพันธ์ที่ดี สิ่งอำนวยความสะดวกที่ดี พื้นที่ดี ทัศนคติของคนในประเทศไทยนั้นต่อการลงทุนจากต่างประเทศ ความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และอัตราการเจริญเติบโตที่แน่นอนของเศรษฐกิจ ในประเทศไทยจะเข้าไปทำการลงทุนตัวอย่าง

D. Lecraw (1977)⁴⁰ ได้ศึกษาถึงมูลเหตุจริง และการดำเนินกิจการของบริษัทข้ามชาติของประเทศไทยที่ผลิตพัฒนา (อินเดีย, ไต้หวัน, สิงคโปร์ และมาเลเซีย) ที่เข้ามาลงทุนในไทยพบว่า มูลเหตุจริงใจในการออกไปลงทุนยังต่างประเทศที่ต่างจากบริษัทข้ามชาติของประเทศไทยที่พัฒนาแล้ว กล่าวคือ มูลเหตุสำคัญไม่ได้อยู่ที่การเข้ามาด้วยครอบครองตลาดแต่เข้ามาเพื่อต้องการกระจายความเสี่ยงในเรื่องของทุนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องมาจาว่า เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และการเมืองในประเทศไทยของตนมีความไม่แน่นอนสูง ในเรื่องของพฤติกรรม การลงทุนมักจะเป็นการลงทุนโดยตรงในรูปของการลงทุนร่วมกับคนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งข่าวสารทางการตลาดภายในประเทศ เงินกู้ แหล่งวัตถุต่างๆ ในท้องถิ่น ส่วนในเรื่องของการใช้ปัจจัยการผลิต การศึกษานี้ใช้วิธีการเปรียบเทียบการใช้ปัจจัยที่

⁴⁰ Donald J. Lecraw "Direct Investment by Firms from Less Developed Countries" in Oxford Business Paper Vol.29, No.3 (Nov. 1977).

และแรงงาน พนักงานบริษัทข้ามชาติของประเทศไทยกำลังพัฒนาตั้งกล่าว มีการใช้ปัจจัยทุนต่อแรงงาน ในสัดส่วนที่สูงเปลี่ยนค่าใช้จ่ายน้อยกว่ากรณีของบริษัทข้ามชาติของประเทศไทยที่พัฒนาแล้ว

วรัญญา ผ่านเจริญ (1982)⁴¹ ได้ศึกษาถึง บรรษัทข้ามชาติจากประเทศไทยกำลังพัฒนาในเชิงที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มประเทศไทยกำลังพัฒนาที่เข้ามาลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมของไทย ชาติที่เข้ามาลงทุนมากที่สุดคือ ได้หนัน รองลงมาเป็นส่องคง สิงคโปร์ และ มาเลเซีย โดยส่วนใหญ่เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ หรือผลิตผลทางการเกษตร อุตสาหกรรมแร่ไวหะ และ เชรามิคส์ อุตสาหกรรมเครื่องกล และเครื่องไฟฟ้า เป็นต้น สำหรับขนาดกิจการซึ่งอยู่กับประเทศไทยอุตสาหกรรมที่เข้ามาลงทุนกล่าวคือ เมื่อพิจารณาขนาดของกิจการ ตามขนาดกรวยสิน พนว่า หน่วยผลิตของกลุ่มประเทศไทยใหญ่กว่าหน่วยผลิตของกลุ่มประเทศไทยกำลังพัฒนามากกว่า 2 เท่า ในอุตสาหกรรมปั้นด้วย กอฟ้า และ อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์เคมี แต่เล็กกว่าหน่วยผลิตของกลุ่มประเทศไทยกำลังพัฒนาในอุตสาหกรรมผลิตสี

สุภาณี กาญจนพันธ์ (1985)⁴² ได้ศึกษาถึง การลงทุนต่างด้วยตรงจากกลุ่มประเทศไทยต่อไปพัฒนา ในประเทศไทย โดยศึกษาเฉพาะการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ได้อาศัยข้อมูลจาก แบบสอบถามของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนปี 2525 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มประเทศไทยต่อไปพัฒนาเข้ามาลงทุนในไทยมากที่สุดในช่วงปี 2519 - 2523 โดยส่วนใหญ่เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมลิ้งกอก อุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนเครื่องจักรและอุปกรณ์ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบขนาดกิจการของ

⁴¹ Waranya Pancharoen, as Part of the Research Project on Third World Based Transnational Corporations in the Developing Asian and Pacific Region, Funded by the Royal Government of the Netherlands.

⁴² Supanee Kanchanapant, Foreign Direct Investment from Less Developed Countries in Thailand. Master of Economics (English Language Program) Faculty of Economics, Thammasat University. June 1985.

หน่วยผลิตของกลุ่มประเทศไทยพัฒนาภัยที่อยู่ผลิตของกลุ่มประเทศไทยกำลังพัฒนา ปรากฏว่าได้ย เฉลี่ยแล้วหน่วยผลิตของกลุ่มประเทศไทยพัฒนาให้กว่า หน่วยผลิตของกลุ่มประเทศไทยกำลังพัฒนา เมื่อพิจารณาตามขนาดของสินทรัพย์คงที่และยอดขาย แต่เล็กกว่าหน่วยผลิตของกลุ่มประเทศไทย กำลังพัฒนา เมื่อพิจารณาตามขนาดของการด้วยงาน ทั้งนี้ เพราะว่า หน่วยผลิตของกลุ่มประเทศไทย กำลังพัฒนา ส่วนใหญ่ใช้ปัจจัยแรงงานสูงในกระบวนการผลิต ขนาดที่หน่วยผลิต ของกลุ่มประเทศไทยพัฒนาใช้ปัจจัยทุนสูงในกระบวนการผลิต ส่วนลักษณะการถือหุ้นของต่างชาติ ปรากฏว่าหน่วยผลิตของกลุ่มประเทศไทยกำลังพัฒนามากกว่าร้อยละ 80 ถือหุ้นต่างประเทศร้อยละ 50 ของทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น

สัดดาวลย์ พงศ์กิพย์สุคนธ์ (2527)⁴³ ได้ศึกษาถึง บทบาทและขนาดความ ต้องการทุน ระดับการพัฒนา และประสิทธิภาพของการใช้ทุนจากต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2509-2526 พบว่า ประเทศไทยมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ในด้านขนาดของ ปัจจัยการค้า เนื่องจากประเทศไทยต้องพึ่งพาสินค้าทุน วัสดุ อุปกรณ์ และผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศ และ การที่ประเทศไทยไม่สามารถขยายตลาดสินค้าออกของไทย ทำให้เงินทุน ไหลเข้าจากต่างประเทศ ในรูปเงินกู้เพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว นอกจากนี้ยังพบว่า ประเทศไทย มีระดับการพัฒนาเงินทุนจากต่างประเทศ ในระดับปานกลางและมีประสิทธิภาพของการ ใช้ทุนต่อหน้าทางต่อ

พิมพารณ์ ฐิตยานันท์ (2529)⁴⁴ ได้ศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้ง ของอุตสาหกรรมการผลิต กับ ปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกที่ตั้งของ อุตสาหกรรมโดยการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างภาคเมือง (กรุงเทพฯ, สมุทรปราการ, ปทุมธานี และนนทบุรี) กับภาคชนบท (เชียงใหม่, เชียงราย, ลำพูน และลำปาง) ใน ระหว่างปี 2520-2524 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตั้งโรงงานในภาคเมือง คือ ชั้นดิน/หินอ่อน ถูกกำหนดโดยขนาดบริเวณงานหรือการเป็นทางลงบนเนินดินที่ตั้ง ภาระทางเศรษฐกิจ จากการตัดสินค้าในตลาดภาคเมือง, แหล่งน้ำ, เชื้อเพลิง, ค่าไฟฟ้า, ค่า

⁴³ สัดดาวลย์ พงศ์กิพย์สุคนธ์, ความต้องการเงินทุนจากต่างประเทศเพื่อ ชดเชยปัจจัยทางการค้า คณะกรรมการเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2527

⁴⁴ พิมพารณ์ ฐิตยานันท์, แบบแผนทางด้านที่ตั้งของอุตสาหกรรมการผลิต ที่ประเทศไทยในช่วงปี 2520-2524 : ศึกษาเฉพาะกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล กับภาคเหนือ, คณะกรรมการเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2529

ขนส่ง, บริการสาธารณูปโภค รวมไปถึงการตั้งโรงพยาบาลในนิคมอุตสาหกรรม ส่วนการกระจายอุตสาหกรรมไปยังภาคชนบทพบว่า ขาดแรงจูงใจที่จะให้ผู้ประกอบการ ตั้งโรงงานของตนเองในภาคชนบท

กฤษฎา เอกวิณ์^{๔๕} ได้ศึกษาถึง โครงสร้างสิ่งจูงใจทางด้านภาษี และโครงสร้างภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทยเช่น, สิงคโปร์ และไทย และทำการทำวัดผลผลกระทบของโครงสร้างตั้งกล่าวที่มีผลต่อแรงจูงใจ ในการลงทุนในประเทศทั้งสาม พบว่า ระดับสิ่งจูงใจที่ให้ระหว่างท้องที่หรืออุตสาหกรรมต่างๆ ในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ซึ่งนำจะส่งผลกระทบถึงการจัดสรรทรัพยากรในแต่ละท้องที่ ถ้ายังคงมีสิ่งจูงใจ ทางด้านภาษีที่น่าตั้งใจมากที่สุด ส่วนโครงสร้างที่น่าตั้งใจที่ขาดที่สุด ไม่มาเลเซียน่าตั้งใจ ขาดใจมากกว่าโครงสร้างในประเทศไทย ในขณะที่สิ่งจูงใจด้านภาษีที่พิจารณาให้เป็นกรณีพิเศษนั้น ทั้งมาเลเซียและไทย มีโครงสร้างที่น่าตั้งใจมากที่สุด กัน

วชรี รัฐกาญจน์^{๔๖} ได้ศึกษาถึง ลักษณะของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ พบว่า กลุ่มประเทศพัฒนาส่วนใหญ่ลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ใช้เงินลงทุนมากใช้เทคโนโลยีระดับสูง กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ เช้ามาลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่มีขนาด กิจการขนาดเล็กกว่า ใช้เทคโนโลยีไม่ซับซ้อน มีกระบวนการผลิตที่ใช้ปัจจัยแรงงานมาก ส่วนกลุ่มประเทศอาเซียนส่วนใหญ่ เช้ามาลงทุนในภาคอุตสาหกรรมด้านเกษตร และเป็นกิจการขนาดเล็ก ในส่วนของผลกระทบทางเศรษฐกิจ พบว่า การลงทุนโดยตรงจากกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อรายได้ประชาชาติ และการจ้างงานสูงสุด เมื่อจากใช้วัตถุดิบภายในประเทศและใช้ปัจจัยแรงงานมาก ในขณะที่กลุ่มประเทศพัฒนา เช้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้ปัจจัยทุนสูง ใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ส่วนกลุ่มประเทศอาเซียนเช้ามาลงทุนน้อยมาก และเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

^{๔๕} กฤษฎา เอกวิณ์, การให้กนอุตหนุนต่อการลงทุนโดยผ่านสิ่งจูงใจทางด้านภาษีในประเทศไทย เช่น สิงคโปร์ และไทย : การประชุมวิชาการวัดต้นทุนปัจจัยทุน, ศูนย์เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529

^{๔๖} วชรี รัฐกาญจน์, ลักษณะและผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภาคอุตสาหกรรม ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทย : ศึกษากรณีการลงทุนจากกลุ่มประเทศพัฒนา, กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ และกลุ่มประเทศอาเซียน, ศูนย์เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือเท่านั้น ดังนั้นข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยอาจจะไม่สามารถอธิบายถึงปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในประเทศไทยได้ทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาจากความไม่เปรียบและความแตกต่าง ทางด้านวัฒนธรรม ทรัพยากรัฐธรรมชาติ สภาพทางภูมิศาสตร์ เช่น สถานที่ตั้ง การสื่อสาร การคมนาคมชนสั่ง ปัจจัยพื้นฐาน ต่าง ๆ

2. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงการลงทุนจากต่างประเทศ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2532 – 2535 ดังนั้นข้อสรุปที่ได้จากการวิจัย อาจจะไม่สามารถอธิบายถึงปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ ในอนาคตได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ประการ ทั้งในต่างประเทศ และในประเทศไทย ออาทิ การเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศไทยที่ปั่นซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าของไทย และเป็นประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากเป็นอันดับ 1, การเกิดวิกฤตการณ์สังคมอ่าวเบอร์เซีย, การเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองในประเทศไทย (23 กุมภาพันธ์ 2534 และ 17 – 20 พฤษภาคม 2535) เป็นต้น ซึ่งผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว อาจจะส่งผลต่อการคัดเลือกของนักลงทุนต่างชาติ ที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทยในอนาคต